

Norsk Standard

prNS 8412:2023

Publisert: 2023-12-11

Språk: Norsk

FORSLAG

Alminnelige kontraktsbestemmelser for kjøp av tilvirkede varer og tekniske produkter for bygg og anlegg

General provisions for contracts concerning the purchase of manufactured goods and technical products for construction

Høringsversjon

Referansenummer:
prNS 8412:2023 (no)

© Standard Norge 2023

Høringsversjon

ICS: 91.010.20, 910

Opphavsrettsbeskyttet dokument

Med mindre annet er angitt, kan ingen del av dette dokumentet reproduseres eller brukes i noen form eller på noen måte uten at skriftlig tillatelse er innhentet på forhånd. Dette inkluderer kopiering og elektronisk bruk, som publisering på internett eller et intranett. Enhver gjengivelse som strider mot dette, kan føre til beslagleggelse, erstatningsansvar og/eller rettslig forfølgelse. Forespørsel om gjengivelse rettes til Standard Online AS.

Innhold	Side
Høringsnotat	viii
Forord	xi
Orientering	xii
Kapittel I Alminnelige bestemmelser	1
1 Virkeområde	1
1.1 Avtalt bruk av standarden	1
1.2 Tiltent bruksområde	1
1.3 Forholdet til andre standarder	1
1.4 Supplerende regler i kjøpsloven	1
2 Termer og definisjoner	2
3 Alminnelige krav til partene	2
3.1 Lojalitet	2
3.2 Etske regler	2
3.3 Sanksjonsregler	3
3.4 Forretningshemmeligheter	3
3.5 Rettigheter til prosjektmaterialet	3
3.5.1 Eiendomsrett	3
3.5.2 Bruksrett	3
3.5.3 Programvare	3
4 Organisatoriske bestemmelser	4
4.1 Partene og deres representanter	4
4.2 Varsler, krav og meldinger	4
Kapittel II Avtaleinngåelse	4
5 Avtale inngått på grunnlag av tilbud og aksept	4
5.1 Grunnlag for selgers tilbud	4
5.2 Tilbud	4
5.3 Aksept	4
5.4 Ordrebekreftelse	5
6 Avtaler inngått etter forhandlinger	5
7 Avtaler inngått etter konkurranse	5
8 Bestillinger basert på forhåndsavtaler	5
8.1 Avrop (bestilling) på ramme- eller samarbeidsavtaler	5
8.2 Bestilling ved bruk av avtalte datautvekslingssystemer	6
8.3 Ordrebekreftelse mv.	6
Kapittel III Tolkingsregler	6
9 Objektiv tolking	6
10 Uklarheter	6
Kapittel IV Levering, fristforlengelse og overtakelse	6

11	Fellesregler	6
11.1	Avtalte leveringsbetingelser	6
11.2	Leveringen av produkter	7
11.2.1	Sendekjøp	7
11.2.2	Hentekjøp	7
11.2.3	Kostnader	7
11.3	Tiden for oppfyllelse	8
11.3.1	Rettidig oppfyllelse	8
11.3.2	Varsel om utsatt oppfyllelse	8
11.4	Fristforlengelse	8
11.4.1	Rett til fristforlengelse	8
11.4.2	Varsel om fristforlengelse	9
11.4.3	Beregning av fristforlengelse	9
12	Avtaler som ikke omfatter montering	9
12.1	Dokumentasjon ved levering	9
12.1.1	Følgeseddel	9
12.1.2	Monteringsanvisning	9
12.1.3	Supplerende informasjon	9
12.1.4	Lovpålagt dokumentasjon	9
12.2	Risiko og forsikring	10
12.2.1	Risiko	10
12.2.2	Forsikring	10
13	Avtaler som omfatter montering	10
13.1	Overtakelse	10
13.2	Testing og innregulering	10
13.3	Overtakelsesforretningen	10
13.3.1	Innkalling og dokumentasjon	10
13.3.2	Gjennomføringen av forretningen	10
13.3.3	Overtakelsesprotokoll	10
13.4	Retten til å nekte overtakelse	11
13.5	Virkningen av overtakelse	11
	Kapittel V Forsinkelse	11
14	Forsinkelse og sanksjonsoversikt	11
15	Erstatning	12
15.1	Ansvarsgrunnlag	12
15.2	Ansvarsbegrensning	12
16	Avtalt dagmulkt	12
17	Heving	12
17.1	Hevingsgrunnlag	12
17.2	Hevingsoppgjøret	13

Kapittel VI	Produktenes egenskaper og selgers plikter	13
18	Krav til produktene	13
18.1	Avtalte krav	13
18.2	Garantier	13
18.3	Alminnelige krav	14
18.4	Bestemt formål	14
18.5	Krav i lov og forskrifter	14
18.5.1	Krav som gjelder på avtaletidspunktet	14
18.5.2	Etterfølgende regelendringer	14
19	Tilvirkning og produksjonsgrunnlag	14
19.1	Avtalte krav	14
19.2	Produksjonsgrunnlag	15
20	Kontroll hos selger	15
21	Montering	15
21.1	Monteringsarbeid	15
21.2	Monteringsplan	15
21.3	Forsikring	16
22	Forvaltning, drift og vedlikehold	16
23	Sikkerhetsstillelse	16
Kapittel VII	Mangler	16
24	Når foreligger mangel	16
24.1	Den alminnelige mangelsdefinisjonen	16
24.2	Brudd på selgers opplysningsplikt	17
24.3	Kjøpers onde tro mv.	17
25	Reklamasjon	17
25.1	Generelt	17
25.2	Avtale som ikke omfatter montering	17
25.2.1	Reklamasjon i forbindelse med transport- og brukskontroll	17
25.2.2	Senere reklamasjon	17
25.2.3	Reklamasjonsperiode	17
25.2.4	Unntak fra reklamasjonsreglene	17
25.3	Avtale som omfatter montering	18
25.3.1	Reklamasjon i forbindelse med overtakelse	18
25.3.2	Senere reklamasjon	18
25.3.3	Reklamasjonsperiode	18
25.3.4	Unntak fra reklamasjonsreglene	18
25.4	Reklamasjonens innhold	18
26	Oversikt over kjøpers sanksjoner ved mangler	18
27	Retting og omlevering (avhjelp)	19
28	Erstatning	19

28.1	Det generelle ansvarsgrunnlaget	19
28.2	Konstateringsutgifter	19
28.3	Tilkomst- og repareringsutgifter	19
28.3.1	Utgifter	19
28.3.2	Ansvarsbegrensning	20
28.4	Skadevoldende egenskaper ved produktene	20
28.4.1	Erstatningsansvar for selger	20
28.4.2	Forsikring	20
28.5	Indirekte tap	20
29	Krav mot tidligere salgsledd	20
	Kapittel VIII Kjøpers plikter - avtalebrudd	21
30	Vederlag	21
30.1	Kjøpesum	21
30.2	Prisregulering	21
30.3	Sikkerhetsstillelse	21
31	Betaling	21
31.1	Fakturering	21
31.2	Faktureringstakt og betaling	21
31.3	Kjøpers tilbakeholdelsesrett	22
32	Kjøpers medvirkning	22
33	Kjøpers krav på fristforlengelse	22
34	Sanksjoner ved kjøpers avtalebrudd	22
	Kapittel IX Endringer mv.	23
35	Endringer i leveransen	23
35.1	Retten til å pålegge endringer	23
35.2	Endringsordre	23
35.3	Irregulære endringsordre	23
35.4	Vederlagsjustering og fristforlengelse	23
36	Medvirkningssvikt og andre forhold på kjøpers side	23
37	Avbestilling	24
38	Langvarig avbrudd	24
39	Forrykkelse av avtalebalansen (hardship)	24
39.1	Når foreligger hardship	24
39.2	Hardship-forhandlinger	24
39.3	Mislykkede forhandlinger – krav om rettergang eller voldgift	25
	Kapittel X Tvister	25
40	Minnelig løsning	25
41	Avtalt bruk av ekspert	25
41.1	Generelt	25
41.2	Valg av ekspert	25

41.3	Tvistebehandling	25
41.4	Avgjørelse	26
41.5	Tvisteomkostninger	26
42	Domstolsbehandling	26

Høringsversjon

Høringsnotat

Standard Norge fremlegger følgende forslag til Norsk Standard til offentlig høring:

prNS 8411:2023 Alminnelige kontraktsbestemmelser for kjøp av varer og tekniske produkter for bygg og anlegg – Hyllevarer

prNS 8412:2023 Alminnelige kontraktsbestemmelser for kjøp av tilvirkede varer og tekniske produkter for bygg og anlegg

Standardforslagene er utarbeidet og anbefalt sendt til høring av SN/K 262 *Kjøp av byggevarer*. Innkomne kommentarer vil bli behandlet av komiteen etter høringsfristen den 01.03.2024. Det vil bli avholdt et høringsmøte den 01.02.2024.

Komiteens mandat

Komiteen har hatt som mandat å revidere NS 8409 *Alminnelige kontraktsbestemmelser for kjøp av byggevarer*. Økt grad av digitalisering og elektronisk handel er hensyntatt i arbeidet. På tilsvarende måte har komiteen drøftet og vurdert ulike miljømessige aspekter ved kjøp og salg av byggevarer.

De nye reviderte kontraktene skal bidra til å tydeliggjøre ansvarsforhold og redusere konflikter mellom partene. Kontraktstandardene vil kunne medføre en bedre og mer transparent konkurranse på like vilkår.

Forslag om to standarder

Vedlagte forslag til nye standarder skal erstatte NS 8409:2008 *Alminnelige kontraktsbestemmelser for kjøp av byggevarer*.

Dagens standard dekker både ordinært kjøp og tilvirkningskjøp, men inneholder få eller ingen særregler for sistnevnte gruppe av kjøpsforhold. Arbeidet med å lage nye regler har vist at det har vært nødvendig å skille mellom disse tilfellene. Kravene til partene vil være ganske annerledes når et produkt skal spesialtilvirkes for kjøper enn når man kjøper hyllevarer. Dessuten vil det ganske ofte være slik at selger står for monteringen av produktene når avtalen gjelder tilvirkning av varene. Komiteen fremmer derfor forslag om to ulike standarder; en for salg av hyllevarer, prNS 8411:2023 og en for salg av tilvirkede produkter, prNS 8412:2023.

Komiteen har vurdert om man skulle fremme et eget forslag til standard for montering, men har valgt å la dette ligge.

Forholdet til kjøpsloven

Dagens standard representerer i stor grad en supplerings av kjøpsloven der hvor man har ment at det var behov for særegne bestemmelser for kjøp av byggevarer. For øvrig skal kjøpsloven legges til grunn så langt ikke standarden eller partenes avtale setter denne til side.

I forslagene til de nye standardene er det foretatt en langt mer inngripende regulering av forholdet mellom partene, og kjøpsloven får bare anvendelse i de tilfellene hvor standardene viser til loven.

Når det gjelder salg av hyllevarer, prNS 8411:2023, vil likevel mange av grunnprinsippene i kjøpslovens system ligge til grunn for reguleringen, enten det gjelder partenes plikter eller sanksjonssystemet ved brudd på kontraktsforpliktelsene.

For prNS 8412:2023 er dette annerledes. Denne standarden gjelder tilvirkningskjøp, og forslaget inneholder derfor en rekke forhold som ikke er tatt opp i kjøpsloven og dessuten vil man innføre enkelte nye prinsipper. Dersom selger også skal montere produktene, vil kontraktsregimet få klare likehetstrekk med entrepriseretten.

Alminnelige krav til partene

I moderne ansvarsbevisste kontraktsforhold er det viktig at partene etterlever samfunnets grunnleggende normer når det gjelder menneskerettigheter og arbeidsforhold. Det er derfor tatt inn generelle regler som pålegger partene å følge slike etiske regler.

Når det gjelder forholdet mellom partene, er grunnprinsippet om lojalitet fastlagt, og dessuten er det inntatt regler om forretningshemmeligheter og rettigheter til eventuelt prosjektmateriale som er utviklet i forbindelse med avtalen.

Regler for avtaleinngåelsen

I begge forslagene til standarder er det tatt inn et eget kapittel med regler og prinsipper for avtaleinngåelse. Komiteen har funnet at det er et stort behov innen bransjen for å få standardisert måten avtaler inngås på.

En formell innvending mot å inkorporere avtalerettslige regler i kontraktstandarder er at disse gjelder forhold fra tiden før kontrakt er sluttet. Etter komiteens oppfatning er ikke dette en tilstrekkelig tungtveiende innsigelse. For det første vil partene kunne ha lagt standardens regler til grunn for avtaleinngåelsen, for eksempel ved at det er vist til standarden i tilbudet eller i tilbudsgrunnlaget, eller bestillingen skjer på grunnlag av en samarbeidsavtale som viser til standarden. For det andre vil regler om avtaleinngåelsen som er tatt inn i standarden, kunne ha en betydelig oppdragene effekt på bransjen.

Tolkingsprinsipper

Svært mange tvister gjelder tolkingen av kontrakten. Komiteen har derfor funnet det riktig å gjengi to av hovedprinsippene for tolking av avtaler i norsk rett. Det er prinsippet om at avtaler skal tolkes objektivt, og læren om plassering av risikoen for uklarheter.

Sentrale regler og prinsipper i prNS 8411:2023 (hyllevarer)

Standarden som gjelder kjøp av byggevarer baseres på grunnprinsippene i kjøpsloven, men med ganske mange suppleringer og justeringer.

Det avgjørende skjæringstidspunktet for oppfyllelse av kontraktsforpliktelsene er leveringen av varene. Dette tidspunktet fastlegger om det foreligger en forsinkelse, og det er på dette tidspunktet at mangelsbedømmelsen skal foretas.

Ved forsinkelse kan kjøper kreve sitt individuelle tap dekket, men likevel slik at det er tatt inn en ansvarsbegrensning for selger. Dersom selger blir forhindret i sin framdrift av forhold som skyldes force majeure, vil selgeren være ansvarsfri. Men i samsvar med kjøpslovens system foreligger fremdeles et kontraktsbrudd, som kan føre til at kjøper hever avtalen. Siden avtaleforholdet dreier seg om hyllevarer vil tapet hos selger være begrenset.

Sanksjonssystemet ved mangler følger i stor grad kjøpslovens system. Også her er det lagt inn begrensninger i selgers ansvar.

Kjøpers hovedforpliktelse består i å betale avtalt vederlag. En eventuell prisjustering må avtales særskilt. Komiteen har valgt å opprettholde kjøpers betalingsfrist på 28 dager etter mottatt faktura. Det er dessuten tatt inn generelle regler om kjøpers medvirkningsforpliktelse.

Ved kjøp av hyllevarer foreligger ingen endringsadgang med mindre dette er særskilt avtalt. Avbestilling av kjøpet kan skje fram til levering av varene.

Sentrale regler og prinsipper i prNS 8412:2023 (tilvirkningskjøp)

Standarden som gjelder tilvirkningskjøp inneholder naturlig nok nærmere regler om prosessen med tilvirkningen av produktene. Her reguleres blant annet prosessen mellom partene for å få på plass et produksjonsgrunnlag.

Det at produktene skal spesialtilvirkes for kjøper, trekker etter seg to viktige konsekvenser som begge er kjent fra entrepriseretten.

For det første vil det kunne være behov for endringer av produktene underveis. Det er derfor tatt inn endringsregler i standarden som langt på vei følger det endringsordresystemet vi finner i entreprisestandardene.

For det andre er det innført en ordning med fristforlengelse dersom selger blir forhindret i sin framdrift av forhold som enten skyldes kjøper, eller som følge av force majeure. I sistnevnte tilfelle trenger selger et vern mot at kjøper hever kontrakten fordi produktene er spesialtilvirket for vedkommende.

Sanksjonsregimet ved forsinkelse er for øvrig bygget på kjøpslovens system. Kjøper kan kreve sitt individuelle tap dekket dersom selger ikke har krav på fristforlengelse. Komiteen drøftet om man burde innføre en obligatorisk dagmulkt slik som i entreprisestandardene, men fant det vanskelig å komme fram til en felles størrelse på mulkten.

Dersom produktene også skal monteres, tar standarden et ytterligere steg i retning av et entrepriserettslig regime. Levering av produktene på byggeplassen vil i disse tilfellene ikke lenger danne det avgjørende skjæringstidspunktet. I stedet innføres det en overtakelsesprosedyre som i stor grad minner om den vi finner i entreprisestandardene. Når denne standarden er på plass, trenger ikke partene lenger vise til de entrepriserettslige standardene i sine avtaler.

Ved avtale om montering er det dessuten tatt inn viktige regler om planlegging og utførelse av montasjearbeidene.

For så vidt gjelder fakturerings- og betalingstakt, innfører standarden et system med forskuddsbetaling for inntil 1/3 av avtalt vederlag. Er det avtalt montering, vil regelen gi seg utslag i prinsippet om en tredjedelsbetaling: 1/3 ved avtaleslutning, 1/3 ved levering og den siste 1/3 ved overtakelse.

Hardship

De senere årenes erfaring med pandemier og krigsutbrudd har lært oss at avtalebalansen i et kontraktsforhold brått kan forrykkes uten at noen av partene kan bebreides for dette. For å bøte på den urimelighet som kan oppstå ved at den parten som rammes, skal bære hele tapet selv, er det foreslått regler om såkalt hardship. Innen norsk standardiseringsarbeid er dette en nyvinning, men godt kjent i internasjonale forhold, se eksempelvis UNIDROIT Principles Art 6.2.1 til 6.2.3.

Reglene innebærer at den part som rammes, kan kreve forhandlinger med sikte på en rimelig byrdefordeling mellom partene. Dersom forhandlingene mislykkes, kan partene bringe spørsmålet inn for domstolene.

Tvisteløsning

Standardenes siste kapittel inneholder regler om tvisteløsning.

Det er viktig at partene søker å løse tvister i minnelighet før man bringer saken inn for domstolene eller voldgift. Et viktig verktøy på veien mot enighet er å benytte nøytrale tredjeparter enten som eksperter eller meklere.

Komiteen drøftet om adgangen til å kreve en ekspertuttalelse skulle framgå direkte av standarden, men falt ned på at dette må avtales særskilt. Dersom partene har avtalt en slik ordning, er det tatt

inn detaljerte og moderniserte tvistebehandlingsregler i standardene. Med mindre partene avtaler noen annet, skal omkostningene til eksperten deles mellom partene uansett resultatet av avgjørelsen.

Forord

NS 8412:2023 ble fastsatt YYYY-MM-DD.

NS 8412:2023 erstatter NS 8409:2008.

Dette dokumentet er utarbeidet av komité SN/K 262 *Kjøp av byggevarer* med medlemmer fra følgende virksomheter:

Boligprodusentenes Forening

Byggevareindustriens Forening

Entreprenørforeningen – Bygg og Anlegg (EBA)

Hovedorganisasjonen Virke

Norges Byggmesterforbund

Norsk Kommunalteknisk Forening (NKF)

Norsk Stål AS

OBOS Block Watne AS

Rørentreprenørene Norge

Treindustrien

VA og VVS Produsentene VVP

VKE – Foreningen for ventilasjon, kulde og energi

Universitet i Oslo

Det er foretatt en fullstendig revisjon av NS 8409:2008 og den tidligere standarden er delt i to ulike standarder, en for kjøp av hyllevarer (NS 8411) og en for kjøp av tilvirkede produkter (NS 8412).

Orientering

Dagens byggevaremarked har endret seg siden NS 8409 ble laget i 2008, og med revisjonen ønsker Standard Norge at norsk byggenæring får en mer modernisert standard som legger til rette for økt grad av elektronisk handel og ombruk av byggevarer og tekniske produkter.

Komiteen har valgt å dele opp NS 8409:2008 i to standarder som er tilpasset henholdsvis kjøp av hyllevarer og tilvirkede produkter, og som legger til rette for bedre etterlevelse av en samlet næring. NS 8412:2023 gir uttrykk for hva komiteens medlemmer er blitt enige om som alminnelige kontraktsbestemmelser for kjøp av tilvirkede varer og tekniske produkter, når kjøperen ikke er en forbruker, og standarden inneholder særregler om montering.

Standarden kan brukes i kontrakter mellom alle profesjonelle aktører som handler med varer og tekniske produkter ment for bygg og anlegg, så som avtaler mellom entreprenører og byggevareleverandører, mellom byggevarehandel/grossist og produsent eller i kontrakt mellom profesjonelle byggherrer og byggevareleverandører. Det er en forutsetning at standarden anvendes uten andre endringer eller avvik enn det standarden selv åpner for. Andre avvik kan kun gjøres dersom forhold ved det enkelte prosjekt tilsier det.

Høringsversjon

Alminnelige kontraktsbestemmelser for kjøp av tilvirkede varer og tekniske produkter for bygg og anlegg

Kapittel I Alminnelige bestemmelser

1 Virkeområde

1.1 Avtalt bruk av standarden

Denne standarden kommer til anvendelse i avtaleforhold der partene har gjort standarden til en del av avtalen, for eksempel ved en henvisning til standarden i avtalen eller ved at standarden er inntatt som et avtaledokument. Standarden kommer også til anvendelse dersom dette følger av en etablert praksis mellom partene.

Reglene i kapittel II kommer til anvendelse dersom partene har avtalt dette eller standarden ligger til grunn for avtaleinngåelsen, for eksempel ved at det er vist til standarden i tilbudsgrunnlaget eller kjøpers bestilling skjer på grunnlag av en ramme- eller samarbeidsavtale som viser til standarden.

1.2 Tiltent bruksområde

Standarden er ment å gjelde for avtaleforhold om leveranse av produkter som skal tilvirkes for bruk i bygg og anlegg, og hvor tilvirkningen skjer etter kjøpers oppgaver eller ønsker. Alle typer tilvirkede produkter omfattes, herunder installasjoner og anlegg som normalt anses som en del av et bygg eller anlegg.

Standarden inneholder en del særregler avhengig av om avtalen omfatter montering eller ikke.

Standarden skal ikke benyttes når kjøper er forbruker. Med forbruker menes fysisk person som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet, jf. lov 21. juni 2002 nr. 34 om forbrukerkjøp (forbrukerkjøpsloven) [§ 1](#).

1.3 Forholdet til andre standarder

For kjøp av byggevarer som ikke skal tilvirkes, er det utarbeidet en egen standard, se NS 8411:2023. NS 8411:2023 er også ment benyttet ved enkle tilpasninger av byggevarer til kjøpers bruk. Dersom slike byggevarer skal monteres, kan NS 8412:2023 benyttes ved at bestemmelser som bare gjelder for tilvirkning, ikke gis anvendelse, og det eventuelt foretas andre nødvendige tilpasninger.

Dersom leveransen inngår som ledd i et byggeoppdrag, og arbeidene på byggeplassen utgjør den overveiende delen av selgers forpliktelser, bør partene anvende de entrepriserettslige standardene.

1.4 Supplerende regler i kjøpsloven

Reglene i lov 13. mai 1988 nr. 27 om kjøp ([kjøpsloven](#)) kommer til anvendelse så langt det er vist til dem i standarden.

Følgende kapitler i kjøpsloven kommer til anvendelse i sin helhet:

- [kapittel VIII](#) Fellesregler om forventet kontraktbrudd, insolvens mm.;
- [kapittel IX](#) Fellesregler om heving eller omlevering;

- [kapittel X Erstatningens omfang. Renter](#);
- [kapittel XI Omsorg for tingen](#).

2 Termer og definisjoner

I denne standarden gjelder følgende definisjoner:

2.1

selger

den som har påtatt seg å levere [produkter \(2.3\)](#), enten dette er en forhandler, grossist, produsent, importør eller noen andre

2.2

kjøper

den som har krav på å få levert [produkter \(2.3\)](#), enten dette er en forhandler, grossist, entreprenør, byggherre eller noen andre

2.3

produkt

vare og teknisk produkt som [selger \(2.1\)](#) etter avtalen skal tilvirke og eventuelt montere for [kjøper \(2.2\)](#)

2.4

dag

kalenderdag

2.5

montering

alle arbeider på bygge- eller anleggsplassen som er nødvendige for at [produkter \(2.3\)](#) skal bli bygget inn i samsvar med avtalen, og som det er avtalt eller forutsatt at [selger \(2.1\)](#) skal utføre

3 Alminnelige krav til partene

3.1 Lojalitet

Partene skal opptre lojalt under gjennomføringen av kjøpet og i rimelig grad ivareta hverandres interesser. Får en part kunnskap om situasjoner som vil berøre gjennomføringen av kjøpet, skal den annen part underrettes om forholdet så snart som mulig.

3.2 Etsiske regler

Partene i avtalen skal respektere grunnleggende menneskerettigheter og legge til rette for anstendige arbeidsforhold.

Det skal ikke leveres produkter som er produsert i strid med bestemmelser gitt i Barnekonvensjonen, ILO-konvensjonen, Den Europeiske Menneskerettighetskonvensjonen eller nasjonal lovgivning på produksjonsstedet. Kravet til selger gjelder enten produktene er produsert i Norge eller i utlandet.

Selger skal sørge for at arbeidsforholdene er i henhold til lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. ([arbeidsmiljølovens](#)) bestemmelser, og det skal utvikles gode systemer for helse, miljø og sikkerhet.

Selger skal være registrert i foretaksregisteret, eller tilsvarende registre i det land virksomheten drives i, og skal alltid oppgi organisasjonsnummer.

Lov 18. juni 2021 nr. 99 om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold ([åpenhetsloven](#)) gjelder for større virksomheter som tilbyr varer eller

tjenester. Dersom selger er omfattet av loven, plikter selger å gjennomføre aktsomhetsvurderinger og redegjøre for disse på eget nettsted. På forlangende skal selger gi kjøper tilgang til selve aktsomhetsvurderingene. Dersom selger ikke er omfattet av åpenhetsloven, plikter selger på kjøpers forlangende, å levere informasjon om varekjøp og leverandørkjeder.

Informasjonen som omtales i foregående ledd, aksepteres videreført til eventuelle oppdragsgivere som kjøper måtte ha for å sikre åpenhet i verdikjeden.

3.3 Sanksjonsregler

Selger er forpliktet til å etterleve de til enhver tid gjeldende sanksjons- og eksportkontrollreglene som er vedtatt av Norge, EU og andre relevante nasjonale sanksjonsmyndigheter («sanksjonsregelverket»).

3.4 Forretningshemmeligheter

Ingen av partene i avtalen må gjøre inngrep i en forretningshemmelighet ved urettmessig å bruke eller formidle en forretningshemmelighet som vedkommende har fått kunnskap om eller rådighet over i anledning kjøpet, jf. lov 27. mars 2020 nr. 15 om vern av forretningshemmeligheter ([forretningshemmelighetsloven](#)).

Tegninger og dokumentasjon som én av partene gir fra seg, skal bare anvendes av den andre parten til formålet med kjøpet og kan derfor bare gis til andre når dette er nødvendig for gjennomføringen av dette formålet.

3.5 Rettigheter til prosjektmaterialet

3.5.1 Eiendomsrett

Partene skal avtale særskilt hvem som har rettighetene til det prosjektmaterialet som blir benyttet for tilvirkning av produktene.

Hvis ikke partene har foretatt regulering etter første ledd, er det den som har utarbeidet eller skaffet prosjektmaterialet, som har rettighetene til materialet. Dette gjelder alle typer prosjektmateriale, så som skisser, tegninger, modeller, demonstrasjonsobjekter, beskrivelser, data, datafiler og beregninger. Rettighetene til prosjektmaterialet kan ikke utnyttes på en måte som er urimelig i forhold til den annen part.

3.5.2 Bruksrett

Den part som ikke har rettigheter til prosjektmaterialet, har bruksrett i samsvar med reglene nedenfor.

Selger eller selgers kontraktsmedhjelpere har rett til å bruke prosjektmaterialet for å tilvirke produktet, herunder å utføre endringer som kjøper forlanger, og for senere å foreta avhjelp av mangler. Tilsvarende gjelder dersom selger skal stå for drift, vedlikehold og utvikling av byggevarene. Selger har ikke adgang til å benytte prosjektmaterialet i forbindelse med andre oppdrag.

Kjøper eller kjøpers kontraktsmedhjelpere har rett til å bruke prosjektmateriale i forbindelse med gjennomføringen av kjøpet, samt til senere drift, vedlikehold og utvikling enten av produktene, eller bygget eller anlegget som produktene er inkorporert i. Overdras produktene eller bygget eller anlegget som produktene er inkorporert i, tilkommer bruksretten den som får objektene overført til seg.

Den som har bruksrett, skal få tilgang til prosjektmaterialet på en hensiktsmessig måte slik at formålet med bruksretten kan oppnås.

3.5.3 Programvare

Med mindre det er nødvendig for å utøve bruksretten, har den bruksberettigede ikke rett til å kreve kopi av den programvaren som har vært benyttet for å utvikle prosjektmaterialet.

Programvare som etter avtale er utviklet særskilt for tilvirkning av produktene er kjøpers eiendom, sammen med prosjektmaterialet som er laget ved hjelp av programmet.

4 Organisatoriske bestemmelser

4.1 Partene og deres representanter

Hver av partene kan forlange at det utpekes partsrepresentanter som opptrer på vegne av dem i spørsmålet angående gjennomføringen av kjøpet. Er ikke annet opplyst, har denne representanten fullmakt til å fatte alle beslutninger tilknyttet avtalen.

4.2 Varsler, krav og meldinger

Varsler, krav og meldinger i tilknytning til avtalen skal skje elektronisk til avtalte adresser.

Har ikke partene avtalt en elektronisk adresse, skal varsler, krav og meldinger enten sendes til partens generelle e-postadresse, eller som ordinær post til vedkommende part. Dersom det er utpekt en representant etter [4.1](#), og det ikke er avtalt en adresse etter første ledd, skal varsler og meldinger sendes til representanten.

Varsler, krav og meldinger skal så presist som mulig identifisere leveransen og den person eller enhet som håndterer kjøpet hos adressaten.

Sendes varsler, krav og meldinger på ovennevnte måte, anses disse gitt i tide selv om de ikke når fram til den annen part, eller de blir forsinket eller forfeilet, jf. kjøpsloven [§ 82](#).

Kapittel II Avtaleinngåelse

5 Avtale inngått på grunnlag av tilbud og aksept

5.1 Grunnlag for selgers tilbud

Som grunnlag for selgers tilbud om levering av produkter skal kjøper utarbeide et tilbudsgrunnlag hvor det framgår hvilke krav som stilles til produktene og eventuelt monteringen. Kravene kan være utformet som detaljbeskrivelser av det ferdige produktet, eller som en funksjonsbeskrivelse av hvilke krav som stilles til produktenes bruk og funksjon, eller som en kombinasjon av disse.

Tilbudsgrunnlaget skal være utformet på en klar og oversiktlig måte.

Gjennomføres det drøftelser av tilbudsgrunnlaget etter at selger har mottatt dette, skal partene sørge for at endringer og avklaringer som partene blir enige om, dokumenteres og eventuelt innarbeides i tilbudsgrunnlaget.

5.2 Tilbud

Selgers tilbud er bindende i den tiden som er angitt i tilbudet. Fristen regnes fra den dag da tilbudet er datert, enten dato på epost eller brev. Ved muntlig tilbud gjelder fristen fra tilbudet ble gitt. Er det ikke satt en frist for aksept av tilbudet, er det bindende i 30 dager regnet fra ovennevnte fristutgangspunkt.

Med mindre selger klart angir at tilbudet avviker fra tilbudsgrunnlaget og hva avviket består i, anses tilbudet å samsvare med tilbudsgrunnlaget.

5.3 Aksept

Kommer kjøpers aksept fram innen akseptfristen og stemmer den med tilbudet, foreligger en bindende avtale om levering av produktene. Kommer kjøpers aksept for sent fram, anses aksepten som et tilbud fra

kjøper i henhold til reglene i lov 31. mai 1918 nr. 4 om avslutning av avtaler, om fullmakt og om ugyldige viljeserklæringer (avtaleloven) [§ 4](#).

Avslås tilbudet, opphører det å være bindende selv om akseptfristen ikke er utløpt, jf. avtaleloven [§ 5](#).

Innleder kjøper forhandlinger eller avklaringer om tilbudets innhold, består tilbudets innhold. Gir selger et nytt tilbud, gjelder reglene i [5.2](#).

Framstår svaret fra kjøper som en aksept, men stemmer det ikke med tilbudet, anses det som avslag i forening med et tilbud fra kjøper, jf. avtaleloven [§ 6](#).

5.4 Ordrebekreftelse

Selger skal stadfeste avtalens innhold ved en ordrebekreftelse. Ordrebekreftelsen skal stemme med det partene har blitt enige om gjennom tilbudet og aksepten.

Dersom selger mener at avtalen inneholder tilstrekkelig informasjon til å kunne starte produksjonen, skal selger etter [19.2](#) først ledd oversende produksjonsgrunnlaget til kjøper for kontroll.

6 Avtaler inngått etter forhandlinger

Inngås en avtale om leveranse av produkter på grunnlag av forhandlinger, gjelder alminnelige prinsipper om lojalitet og god forretningsskikk.

Med mindre partene avtaler eller klart forutsetter noe annet, anses bindende avtale om leveransen først å foreligge når begge parter har undertegnet avtalen, enten skriftlig eller ved elektronisk signatur, eller på annen måte har gjort det klart at bindende avtale foreligger. Avsluttes forhandlingene med at selger gir kjøper et tilbud, eller et revidert tilbud, om leveransen, kommer [punkt 5](#) til anvendelse.

Har partene satt opp et avtaledokument som angir at avtalen består av bestemte dokumenter, kan en part ikke påberope seg andre dokumenter eller meddelelser som grunnlag for å supplere eller motsi innholdet i avtaledokumentene. Øvrige dokumenter eller meddelelser kan imidlertid benyttes for å klarlegge innholdet av avtaledokumentene. Illojal opptreden fra en parts side kan alltid påberopes.

7 Avtaler inngått etter konkurranse

For innkjøp foretatt av offentlige oppdragsgivere eller likestilte organer gjelder lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser ([anskaffelsesloven](#)) med tilhørende forskrifter.

For andre konkurranser som kjøper arrangerer (private anskaffelser) gjelder det regelverket som framgår av konkurransegrunnlaget. Standard Norge har utarbeidet to standarder for dette formålet og som kjøper kan henvise til. Det er NS 8400:2005 *Regler for anskaffelser til bygg og anlegg ved anbudskonkurranser* og NS 8410:2005 *Regler for anskaffelser til bygg og anlegg ved konkurranse med forhandlet prosedyre*.

8 Bestillinger basert på forhåndsavtaler

8.1 Avrop (bestilling) på ramme- eller samarbeidsavtaler

Dersom bestilling fra kjøper skjer på grunnlag av en ramme- eller samarbeidsavtale med selger, kommer denne avtalens regler og betingelser til anvendelse. Med mindre annet er avtalt i ramme- eller samarbeidsavtalen, binder bestillingen selger så langt avtalen rekker.

Bestillingen skal inneholde alle nødvendige opplysninger for gjennomføringen av avropet, så som beskrivelse av produktene, antall produkter, leveringstid og leveringssted, bruk av transportmiddel og nødvendig informasjon om eventuell montering.

8.2 Bestilling ved bruk av avtalte datautvekslingssystemer

Dersom det er inngått en forhåndsavtale mellom selger og kjøper om digital bestilling gjennom bruk av elektronisk handelsformat eller andre elektroniske datautvekslingssystemer, skal de opplysninger, priser og betingelser som er lagt inn i systemet om de ulike produktene, anses å utgjøre et stående tilbud for salg av varene.

Kjøper foretar en bindende aksept av tilbudet ved å bestille produktene gjennom systemet.

8.3 Ordrebekreftelse mv.

Selger skal stadfeste avtalens innhold etter [8.1](#) og [8.2](#) ved en ordrebekreftelse. Dersom selger mangler informasjon for å kunne effektivere avropet, skal dette angis i ordrebekreftelsen. Kjøper skal snarest mulig gi selger den informasjonen som etterspørres.

Før selger starter produksjonen skal selger etter [19.2](#) først ledd oversende produksjonsgrunnlaget til kjøper for kontroll.

Kapittel III Tolkingsregler

9 Objektiv tolking

Med mindre det godtgjøres at partene hadde en felles forståelse ved avtaleinngåelsen, skal avtalen tolkes objektivt. Det skal tas utgangspunkt i en normal språklig forståelse av avtalen når samtlige dokumenter som avtalen består av, leses i sammenheng. Man må også se hen til formålet med avtalen, og hva som gir en rimelig løsning.

10 Uklarheter

Uklarheter skal tolkes mot den som har utarbeidet dokumentet (forfatterregelen).

Avvik fra standarden gjelder bare så langt dette klart framkommer av avtalen.

Dersom avtalen er inngått på grunnlag av en formalisert konkurranse, har den som arrangerte konkurransen et særlig ansvar for å utforme konkurransegrunnlaget på en klar og entydig måte.

Kapittel IV Levering, fristforlengelse og overtakelse

11 Fellesregler

11.1 Avtalte leveringsbetingelser

Levering av produktene skal skje i henhold til avtalen.

Har partene vist til standardiserte internasjonale leveringsbetingelser (INCOTERMS - Internasjonal Commercial Trade Terms), kommer disse reglene til anvendelse.

11.2 Leveringen av produkter

11.2.1 Sendekjøp

11.2.1.1 Leveringsstedet

Skal selger sende produktene til kjøper, og ikke annet er avtalt, skjer levering ved utført lossing av produktet på den i avtalen angitte mottakeradresse og losseplass. Skal kjøper stå for selve lossingen, skjer levering når transportmiddelet ankommer ovennevnte plass og produktene er ferdige til å losses.

Med mindre annet er avtalt kan ikke levering hos kjøper finne sted uten at det er en representant fra kjøper til stede.

Reglene i kjøpsloven [§ 8](#) om tilleggsplikter ved sendekjøp kommer til anvendelse dersom det er avtalt at levering skjer ved overlevering til fraktfører.

Er det avtalt at selger også skal stå for montering, skjer endelig oppfyllelse av avtalens forpliktelser først etter at monteringen av produktene er avsluttet og overtakelse har funnet sted etter [punkt 13](#).

11.2.1.2 Fraktfører mv.

Den engasjerte fraktføreren skal ha nødvendige sertifikater for å gjennomføre transporten. Fraktfører skal bære ID-kort med informasjon om vedkommendes navn og arbeidsgiver, samt ha gyldig legitimasjon tilgjengelig.

Transportmiddelet og dets utstyr skal være godkjent i henhold til gjeldende lover og forskrifter. Dersom det som følge av forhold hos kjøper er nødvendig med særskilt løfteanordning eller annet spesialutstyr, skal kjøper opplyse om dette i så god tid før levering at anordningen kan skaffes. Med mindre annet er avtalt, skal merutgiftene ved slike løfteanordninger og utstyr betales av kjøper.

Dersom produktene skal leveres inne på byggeplassen, plikter selger å gjøre seg kjent med byggeplassbestemmelsene og sørge for at disse følges av fraktfører.

11.2.1.3 Atkomst mv.

Kjøper skal sørge for atkomstvei fra offentlig vei til losseplass og for interne transportveier. Kjøper er forpliktet til, i god tid før levering, å gi selger nødvendige opplysninger om forholdene fram til og på leveringsstedet. Kjøper skal sørge for at forholdene er tilrettelagt slik at leveringen kan gjennomføres på angitt måte.

Selger skal i god tid gi kjøper nødvendige opplysninger av betydning for mottaket av produktene, og om eventuelle tiltak kjøper må foreta før levering.

11.2.2 Hentekjøp

Er det ikke avtalt at selger skal bringe eller sende produktene, skal kjøper hente dem hos selger. Med mindre annet er avtalt skal produktene hentes på det sted der selger hadde sitt forretningssted da kjøpet ble inngått.

Har partene avtalt fritt opplastet, skjer levering først når produktene er opplastet på det avtalte transportmiddelet.

Produktene er levert når de er overlevert til kjøper. Er det avtalt at selger også skal stå for montering, skjer endelig oppfyllelse av avtalens forpliktelser først etter at monteringen av produktene er avsluttet og overtakelse har funnet sted etter [punkt 13](#).

11.2.3 Kostnader

Selger bærer kostnadene med produktene til de er levert, jf. kjøpsloven [§ 11](#).

11.3 Tiden for oppfyllelse

11.3.1 Rettidig oppfyllelse

Selger skal oppfylle sine plikter etter avtalen til avtalt tid. For avtaler som ikke omfatter montering, er levering av produktet avgjørende for når oppfyllelse har funnet sted. Omfatter avtalen montering, er det tiden for overtakelse som er avgjørende etter [punkt 13](#).

Følger ikke tiden for oppfyllelse av avtalen, skal tidspunktet fastlegges på bakgrunn av at selger gjennomfører tilvirkningen og eventuelt monteringen med rimelig framdrift og uten unødvendige avbrudd. Selger skal snarest mulig underrette kjøper om når levering kan finne sted.

Er det avtalt tidsrom for levering og eventuell montering, har selger rett til å velge tidspunktet om forholdene ikke viser at valget tilkommer kjøper.

11.3.2 Varsel om utsatt oppfyllelse

Dersom selger ikke kan levere til avtalt tid, skal kjøper varsles enten selger har krav på fristforlengelse eller ikke. Varselet skal inneholde informasjon om bakgrunnen for den utsatt oppfyllelsen. Så snart selger har tilstrekkelig kunnskap, skal kjøper underrettes om når levering eller montering kan gjennomføres.

Hvis en part ikke varsler innen rimelig tid, kan den annen part kreve erstattet tap som kunne vært unngått om varsel var gitt i tide. Er det avtalt dagmulkt, kan erstatning kreves i tillegg til eventuelt dagmulkt.

11.4 Fristforlengelse

11.4.1 Rett til fristforlengelse

11.4.1.1 Kjøpers forhold

Selger har krav på fristforlengelse dersom selger blir hindret som følge av:

- a) endringer etter [punkt 35](#),
- b) det oppstår svikt ved kjøpers oppfyllelse av sine plikter, så som at tegninger, beskrivelser og materialer kjøper skal levere, er feil eller blir forsinket, eller at selger ikke får tilkomst til byggeplassen, eller
- c) det inntreffer andre forhold kjøper har risikoen for.

I disse tilfellene har selger krav på vederlagsjustering etter [35.4](#).

11.4.1.2 Force majeure

Selger har krav på fristforlengelse dersom selger godtgjør at forsinkelsen skyldes en hindring utenfor selgers kontroll (force majeure) som selger ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden eller å unngå eller overvinne følgende av, jf. kjøpsloven [§ 27 første ledd](#).

Berer forsinkelsen på en tredjepart som selger har gitt i oppdrag helt eller delvis å oppfylle kjøpet, kan selger bare kreve fristforlengelse om også tredjepart ville hatt rett til fristforlengelse etter regelen i første ledd. Det samme gjelder om forsinkelsen beror på en leverandør som selger har brukt, eller på noen annen i tidligere salgslodd.

Selger kan også kreve fristforlengelse dersom kjøper har rett til fristforlengelse etter [punkt 33](#).

Force majeure gir ikke selger krav på vederlagsjustering. Vil selger påberope seg at det foreligger hardship (forrykkelse av avtalebalansen), kommer [punkt 39](#) til anvendelse.

11.4.2 Varsel om fristforlengelse

Dersom selger vil kreve fristforlengelse etter [11.4.1.1](#) og [11.4.1.2](#), skal selger varsle kjøper uten ugrunnet opphold. Varslingsplikten gjelder selv om beregningen av fristforlengelsen ennå ikke kan foretas.

Krav på fristforlengelse tapes dersom det ikke varsles innen utløpet av fristen. Dette gjelder ikke dersom kjøper kjente eller måtte kjenne til selgers krav på fristforlengelse.

11.4.3 Beregning av fristforlengelse

Fristforlengelsen skal svare til den virkningen på framdriften som hindringen har forårsaket.

Selger plikter å iverksette rimelige tiltak for å forebygge og begrense fristforlengelsen.

12 Avtaler som ikke omfatter montering

12.1 Dokumentasjon ved levering

12.1.1 Følgeseddel

Det skal utarbeides en følgeseddel som angir hva forsendelsen omfatter. Denne skal enten følge med produktet eller gjøres tilgjengelig for kjøper ved mottakelse av produktene. Eventuelle skader på produktene eller emballasje, eller andre avvik fra avtalen, skal anføres på følgeseddelen.

Når det gjelder utferdigelse av fraktbrev ved vegtransport, kommer lov 20. desember 1974 nr. 68 om vegfraktavtaler (vegfraktloven) [kapittel III](#) til anvendelse.

12.1.2 Monteringsanvisning

Selger skal sørge for at kjøper får tilgang til anvisninger på hvordan produktene monteres på en forsvarlig måte. Anvisningene skal foreligge på norsk eller et annet skandinavisk språk, jf. forskrift av 26. mars 2010 nr. 488 (byggesaksforskriften) [§ 5-5](#).

Selger skal på samme måte sørge for at kjøper kan konfigurere, teste og sette tekniske anlegg i drift.

Det forutsettes at kjøper følger anvisningene fra selger, og at montasjen utføres ved hjelp av fagpersoner.

12.1.3 Supplerende informasjon

Ut over beskrivelsen av produktene i avtalen skal selger i rimelig utstrekning gi kjøper tilgang til supplerende informasjon om de komponentene som produktene består av.

Denne informasjonen skal fortrinnsvis gjøres tilgjengelig for kjøper i et standard utvekslingsformat i byggevardatabaser eller andre egnede databaser. Hvis ikke informasjonen kan gis på denne måten, skal selger oversende informasjonen til kjøper.

Produktinformasjonen skal utformes og redigeres på en oversiktlig måte. Dokumentasjon som viser oppfyllelse av krav gitt i eller med hjemmel i lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling ([plan- og bygningsloven](#)), skal foreligge på norsk eller et annet skandinavisk språk, jf. byggesaksforskriften [§ 5-5](#).

12.1.4 Lovpålagt dokumentasjon

Selger skal sørge for dokumentasjon som er pålagt i lov eller forskrift.

12.2 Risiko og forsikring

12.2.1 Risiko

Risikoen for at produktene går tapt, skades eller minskes går over fra selger til kjøper når de er levert, jf. kjøpsloven [kapittel III](#).

12.2.2 Forsikring

Hvorvidt produktene skal forsikres mot skade med videre, må avtales særskilt. Den av partene som bærer risikoen, bør sørge for at produktene er forsikret.

13 Avtaler som omfatter montering

13.1 Overtakelse

Når avtalen omfatter montering, overtas produktene ved at det avholdes en overtakelsesforretning etter montering av produktene i henhold til de etterfølgende bestemmelsene.

Overtakelsen skjer samlet for alle produktene med mindre delovertakelse er avtalt.

13.2 Testing og innregulering

Før overtakelsen skal det gjennomføres avtalte tester og innregulering av tekniske anlegg.

Testene skal utføres i samsvar med avtalen. I mangel av avtale skal testene utføres i overensstemmelse med vanlig praksis og alminnelige anvendte standarder.

Selger skal dokumentere gjennomføringen og resultatene av testene.

13.3 Overtakelsesforretningen

13.3.1 Innkalling og dokumentasjon

Selger skal innkalle til overtakelsesforretningen. Innkallingen må skje i så god tid at kjøper får anledning til å foreta de nødvendige forberedelsene til å gjennomføre forretningen.

Sammen med innkallingen skal det gis følgende dokumentasjon:

- a) dokumentasjon fra den testingen og innreguleringen som er gjennomført av de monterte produktene etter [13.2](#);
- b) supplerende dokumentasjonen etter [12.1.3](#);
- c) dokumentasjon som er pålagt i lov eller forskrift etter [12.1.4](#).

13.3.2 Gjennomføringen av forretningen

Partene har plikt til å møte på overtakelsesforretningen. Hvis en part unnlater å møte uten gyldig grunn, kan den annen part gjennomføre forretningen alene.

Partene skal på overtakelsesforretningen gjennomføre en aktsom befarings av de monterte produktene.

13.3.3 Overtakelsesprotokoll

Selger skal føre protokoll fra overtakelsesforretningen.

Protokollen skal minimum angi følgende opplysninger:

- a) de som er til stede;
- b) mangler som måtte påvises, og om partene er uenige om dette;
- c) frist for utbedring av påviste mangler;
- d) om produktene overtas eller nektes overtatt; og
- e) kjøpers begrunnelse for å nekte overtakelse, og selgers begrunnelse dersom selger ikke godtar dette.

Overtakelsesforretningen anses avsluttet ved at begge parter undertegner protokollen. Hvis det ikke føres protokoll, eller denne ikke undertegnes, anses overtakelse å ha funnet sted når forretningen faktisk må anses fullført.

13.4 Retten til å nekte overtakelse

Kjøper kan nekte overtakelse dersom produktene ikke er i samsvar med det som kan kreves etter [punkt 18](#).

Dette gjelder likevel ikke dersom det dreier seg om mindre avvik fra avtalen som kan rettes ved justeringer og suppleringer som har liten praktisk betydning for bruken av produktene.

Dersom det påhviler selger en retteplikt etter [punkt 27](#), må kjøper overta produktene mot prisavslag med mindre det foreligger hevingsrett etter [punkt 26](#) bokstav c.

13.5 Virkningen av overtakelse

Ved overtakelsen av produktene inntreer følgende virkninger:

- a) Eventuell erstatning for forsinkelse eller dagmulkt slutter å løpe.
- b) Risikoen for at produktene går tapt, skades eller minskes går over fra selger til kjøper.
- c) Selgers eventuelle plikt til forsikring opphører.
- d) Utbedringen av påberopte mangler skal skje innen en rimelig frist.
- e) Reklamasjonsperioden starter å løpe.

Hvorvidt produktene skal forsikres mot skade med videre, må avtales særskilt. Fram til overtakelse bør selger sørge for at produktene er forsikret.

Virkningene inntreer ved avslutningen av overtakelsesforretningen etter [13.3.3](#) tredje ledd. Varer forretningen mer enn én dag, avbrytes en eventuell dagmulkt ved påbegynnelsen av overtakelsen.

Kapittel V Forsinkelse

14 Forsinkelse og sanksjonsoversikt

Det foreligger forsinkelse dersom selger ikke oppfylder sine forpliktelser innen de frister som framgår av [11.3.1](#), og selger ikke har krav på en tilsvarende fristforlengelse etter [11.4](#).

Ved forsinkelse kan kjøper

- a) kreve oppfyllelse etter kjøpsloven [§§ 23 og 24](#),
- b) kreve erstatning etter [punkt 15](#), eventuelt kreve avtalt dagmulkt etter [punkt 16](#),

- c) heve avtalen etter [punkt 17](#), og
- d) holde egen ytelse tilbake etter [31.3](#).

Dersom selger ikke i tide oppfylder sine plikter ellers etter kjøpet, gjelder bestemmelsene om forsinkelse tilsvarende så langt de passer.

Er deler av den avtalte leveransen forsinket, kommer reglene i kjøpsloven [§§ 43 og 44](#) til anvendelse.

15 Erstatning

15.1 Ansvarsgrunnlag

Kjøper kan kreve erstatning for det tap kjøper lider som følge av forsinkelse fra selgers side.

Erstatning for indirekte tap som nevnt i kjøpsloven [§ 67](#) andre ledd forutsetter at selger eller noen selger svarer for, har handlet uaktsomt.

15.2 Ansvarsbegrensning

Med mindre annet er avtalt skal erstatning for tap som følge av forsinkelse være begrenset til kjøpesummens størrelse etter [30.1](#).

Er det inngått en avtale om levering til flere atskilte byggeplasser, er beregningsgrunnlaget kjøpesummen for det som leveres til den byggeplassen hvor forsinkelsen har skjedd.

Dersom bare en del av produktene er forsinket, beregnes maksimalbeløpet av kjøpesummen for de delene av den samlede leveransen som ikke kan benyttes som følge av forsinkelsen.

Begrensningen i erstatningsansvaret gjelder ikke dersom forsinkelsen skyldes at selger eller noen selger svarer for, har opptrådt grovt uaktsomt eller for øvrig i strid med redelighet og god tro. Den gjelder heller ikke for tap som selger burde avverget ved å varsle kjøper om forsinkelsen etter [11.3.2](#) første ledd.

16 Avtalt dagmulkt

Partene kan avtale at det skal betales dagmulkt ved forsinkelse i stedet for erstatning. I så fall må partene avtale dagmulkten størrelse og løpetid, og eventuelt begrensninger i størrelsen på den samlede dagmulkten.

Kjøper kan likevel kreve erstatning i stedet for dagmulkt dersom forsinkelsen skyldes at selger eller noen selger svarer for, har opptrådt grovt uaktsomt eller for øvrig i strid med redelighet og god tro.

Ansvarsgrunnlaget er det samme som ved erstatning etter [15.1](#).

Selv om det er avtalt dagmulkt, innebærer det ikke en begrensning i kjøpers rett til å heve kjøpet etter [punkt 19](#) på grunn av forsinkelse.

17 Heving

17.1 Hevingsgrunnlag

Kjøper kan heve kjøpet når forsinkelsen medfører vesentlig avtalebrudd, jf. kjøpsloven [§ 25](#).

Kjøper kan også heve kjøpet dersom selger ikke leverer innen en rimelig tilleggsfrist for oppfyllelse som kjøper har fastsatt. Mens tilleggsfristen løper kan ikke kjøper heve kjøpet, med mindre selger har sagt at selger ikke vil oppfylle innen fristen.

Dersom selger ikke uten vesentlig tap kan disponere over et produkt som leveres tilbake som følge av at det er spesialtilvirket for kjøper, kan kjøper bare heve dersom forsinkelsen medfører at formålet med kjøpet blir vesentlig forfeilet, jf. kjøpsloven [§ 26](#).

17.2 Hevingsoppgjøret

Hevingsoppgjøret skjer i henhold til kjøpsloven [kapittel IX Fellesregler om heving eller omlevering](#).

Dersom avtalen omfatter montering, skjer hevingsoppgjøret etter følgende regler:

- a) Kjøper kan heve for den delen av selgers ytelser som står igjen. Produkter og materialer som er levert, men ikke montert, kan kjøper velge å levere tilbake. Kjøper kan kreve tilbakebetalt vederlag for de delene som heves.
- b) Kjøper skal betale vederlag etter avtalen for de delene av selgers ytelse som ikke kan heves.
- c) Kjøper kan kreve erstatning for tap kjøper påføres som følge av at avtalen heves, herunder merkostnader ved å kjøpe produktene fra andre eller få andre til å fullføre monteringen av produktene.

Kapittel VI Produktenes egenskaper og selgers plikter

18 Krav til produktene

18.1 Avtalte krav

Produktene skal oppfylle de krav som følger av avtalen, enten disse er utformet som detaljbeskrivelser av det ferdige produktet eller som en funksjonsbeskrivelse av hvilke krav som stilles til produktenes bruk og funksjon, eller en kombinasjon av disse.

Opplysninger om produktene eller deres bestanddeler som selger har gitt i sin markedsføring eller ellers har gitt om produktene, dens egenskaper eller bruk, inngår som en del av kjøpsavtalen, jf. kjøpsloven [§ 18](#) første ledd.

Det samme gjelder opplysninger som noen annen enn selger har gitt i markedsføringen på vegne av selger eller tidligere salgslodd. Dette gjelder ikke dersom selger verken visste eller burde ha visst at opplysningen var gitt, jf. kjøpsloven [§ 18](#) andre ledd.

Regelen i de foregående ledd gjelder ikke når opplysningen i tide er rettet på en tydelig måte.

18.2 Garantier

Garantier for produktenes egenskaper eller holdbarhet, skal utformes klart og tydelig. Dersom selger har vist til eller lagt ved en garanti avgitt av produsent eller andre, anses selger for å innstå for produktene i samsvar med garantien. Adgangen til å gå direkte på tredjepart som har avgitt garantien, reguleres i [punkt 29](#) om direktekrav.

Har selger garantert for at produktene har bestemte egenskaper (funksjons- eller ytelsesgaranti), vil brudd på garantien utløse objektivt ansvar for alt påregnelig tap kjøper påføres.

Har selger garantert for at produktene har en holdbarhet i en viss periode (holdbarhetsgarantier), har selger bevisbyrden for at avvik fra garantien i denne perioden skyldes forhold som ikke dekkes av garantien. Selger kan stille krav til hvordan produktene er montert, og hvordan de oppbevares, brukes, driftes eller vedlikeholdes, for at garantien skal kunne gjøres gjeldende.

18.3 Almennelige krav

Dersom annet ikke følger av avtalen, skal produktene ha vanlig god kvalitet og holdbarhet, og passe for de formål som tilsvarende produkter vanligvis brukes til.

Hvis produktene må oppbevares, brukes, driftes eller vedlikeholdes på en måte som kjøper ikke kan forventes å kjenne til, må dette angis særskilt. Det samme gjelder dersom kjøper skal stå for monteringen av produktene, og denne må gjennomføres på en spesiell måte.

Produktene skal være pakket på vanlig eller annen forsvarlig måte som trengs for å bevare eller beskytte produktene.

18.4 Bestemt formål

Med mindre selger har tatt forbehold, skal produktene passe for det formålet som kjøper har angitt overfor selger. Kjøper skal opplyse om særlige belastninger med videre som den aktuelle bruken av produktene utsettes for, og som kjøper kjenner eller måtte kjenne til.

18.5 Krav i lov og forskrifter

18.5.1 Krav som gjelder på avtaletidspunktet

Produktene skal tilfredsstille de krav i lover og forskrifter som gjaldt på tidspunktet for inngåelse av avtalen.

Skal produktene passe for et bestemt formål etter [18.4](#), skal de også være i overensstemmelse med offentligrettslige krav som gjelder for den aktuelle bruken.

18.5.2 Etterfølgende regelendringer

Endringer av lover og forskrifter etter avtaleinngåelsen er kjøpers risiko. Selger har likevel risikoen dersom kjøper ikke varsles før avtaleinngåelsen til tross for at selger måtte forstå at slike endringer vil inntre etter [24.2](#) om selgers opplysningsplikt.

Skjer endringen etter avtaleinngåelsen, men før levering, kan kjøper kreve en tilpasning av produktene hvis dette kan gjøres uten urimelig ulempe eller kostnader. Kjøper kan enten kreve at produktene byttes med forskriftsmessige varer, eller at det foretas nødvendige tilpasninger av de opprinnelige produktene. Kjøpesummen skal justeres for de fordyrelser eller besparelser som tilpasningen medfører. Selger har krav på nødvendig fristforlengelse.

19 Tilvirkning og produksjonsgrunnlag

19.1 Avtalte krav

Tilvirkningen av produktene skal skje i samsvar med avtalte krav.

Er produktene detaljbeskrevet av kjøper, skal selger følge kjøpers anvisninger. Feil i detaljbeskrivelsen, så som angivelse av uriktige mål, dimensjoner, antall, farge, med videre, er kjøpers risiko.

I den grad produktene er beskrevet gjennom krav til bruk, formål og funksjon (funksjonsbeskrivelse), skal selger velge løsninger som oppfyller disse kravene. Selger skal sørge for at det foretas nødvendig prosjektering og dimensjonering av løsningene før tilvirkningen starter. Valg av løsninger som ikke er egnede, er selgers risiko. Kjøper svarer likevel for feil angivelse av dimensjonerende krefter som selgers valg av løsning baseres på, eller feil opplysninger gitt av offentlige myndigheter.

19.2 Produksjonsgrunnlag

Trenger selger ytterligere underlagsmateriale fra kjøper for å kunne gjennomføre tilvirkningen på en forsvarlig måte, skal selger varsle kjøper. Kjøper skal oversende materialet til selger så snart som mulig.

Før selger starter tilvirkningen av produktene skal grunnlaget for produksjonen oversendes til kjøper for kontroll. Selger skal angi en rimelig frist for kjøpers kontroll av grunnlaget.

Dersom kjøper ikke varsler om feil som skulle ha vært oppdaget ved en vanlig aktsom gjennomgang av materialet, skal kjøper bære en del av ekstrakostnadene ved at det ikke ble varslet. Størrelsen på andelen fastsettes på bakgrunn av hvor mye selger er å bebreide for feilen og hvor nærliggende det var for kjøper å varsle.

Kjøpers kontroll omfatter ikke å vurdere om selgers valg av løsninger for oppfyllelse av funksjonskrav er egnede.

20 Kontroll hos selger

Kjøper kan når som helst i produksjonstiden foreta kontroll hos selger for å undersøke om tilvirkningen av produktene er i overenstemmelse med kravene i avtalen. Selger skal assistere kjøper ved slik kontroll.

Kjøper skal varsle selger på forhånd slik at kontrollen kan gjennomføres på en forsvarlig måte.

Kjøpers kontroll fritar ikke selger fra å levere produktene i avtalemessig stand.

Avdekkes det at produktene ikke samsvarer med kravene i [punkt 18](#), skal selger så snart som mulig rette feilene etter [punkt 27](#). Selger skal gi kjøper melding om når retting er foretatt, og hva som er gjort av tiltak.

21 Montering

21.1 Monteringsarbeid

Monteringen skal utføres i samsvar med avtalen og den monteringsplanen som skal utarbeides etter [21.2](#).

Selger skal også konfigurere, teste og igangkjøre tekniske anlegg dersom dette er avtalt eller følger av vanlig praksis innenfor bransjen.

Kjøper skal sørge for at forholdene på bygge- eller anleggsplassen er i samsvar med lover, forskrifter og offentlige vedtak.

21.2 Monteringsplan

I god tid før monteringen starter skal det utarbeides en monteringsplan i samråd med kjøper. Av planen skal det framgå når monteringen skal finne sted, og hvilke forutsetninger hos kjøper som må være til stede for at monteringen kan skje på en effektiv og forsvarlig måte, herunder følgende:

- a) underlagsmateriale som kjøper må framskaffe, herunder hvordan grensesnitt mot andre arbeider skal ivaretas;
- b) hvilken tilstand den delen av bygget eller anlegget som produktene skal monteres inn i, skal være;
- c) spesielle tiltak som må være iverksatt for at monteringen kan starte;
- d) hva selger trenger av heisanordninger, stillaser, med videre, og som selger ikke skal skaffe selv;
- e) hva selger trenger av strøm og drivkraft, vann, trykkluft, med videre for at monteringen kan gjennomføres.

21.3 Forsikring

Selger skal ha en ansvarsforsikring som dekker skade på kjøpers eller tredjeparts person og ting i forbindelse med utførelsen av monteringen. Er ikke annet avtalt, skal ansvarsforsikring være i samsvar med reglene i 10.2 i NS 8405:2008.

Hvorvidt produktene skal forsikres mot skade med videre, må avtales særskilt. Den av partene som bærer risikoen, bør sørge for slik forsikring.

22 Forvaltning, drift og vedlikehold

Selger skal overlevere FDV-dokumentasjon til kjøper. Er det ikke avtalt montering, skal FDV-dokumentasjonen gis til kjøper i rimelig tid før levering av produktene etter [12.1](#), mens ved avtale om montering skal dokumentasjonen leveres i rimelig tid før overtakelse etter [13.3](#).

Dokumentasjonen skal gi grunnlag for hvordan igangsetting, forvaltning, drift og vedlikehold av produktene skal utføres på en tilfredsstillende måte. Den skal utformes slik at ansvarlig prosjekterende og utførende kan framlegge nødvendig FDV-dokumentasjon etter forskrift 19. juni 2017 nr. 840 om tekniske krav til byggverk (byggteknisk forskrift) [kapittel 4](#).

Standard Norge har utarbeidet en egen standard for FDVU-dokumentasjon, se NS 3456:2022 *Dokumentasjon for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling for bygninger og tilhørende uteområder (FDVU-dokumentasjon)*. Viser det til denne standarden, skal kjøper angi hvilke deler av standarden som skal anvendes, hvilken informasjon som skal leveres for den aktuelle bygningsdelen og i hvilket format.

23 Sikkerhetsstillelse

Er det avtalt at selger skal stille sikkerhet for riktig oppfyllelse av sine avtaleforpliktelser, skal sikkerheten foreligge senest 14 dager etter avtaleinngåelsen.

Kjøper plikter ikke å betale noe av kjøpesummen før sikkerheten er stilt.

Kapittel VII Mangler

24 Når foreligger mangel

24.1 Den alminnelige mangelsdefinisjonen

Det foreligger mangel dersom produktene på leveringstidspunktet avviker fra de krav som følger av [punkt 18](#). Kjøper må godtgjøre de faktiske forholdene som påstanden om mangel er begrunnet med.

Normal slit og elde regnes ikke som mangel.

Selger svarer ikke for avvik som skyldes kjøper eller forhold på kjøpers side, herunder at det er feil ved kjøpers prosjektering av produktene eller ved pålegg kjøper har gitt selger, at kjøper ikke har fulgt monteringsanvisningene, eller at kjøper har unnlatt å gjennomføre forventet oppbevaring, bruk, drift og vedlikehold av produktene.

Selger svarer likevel for mangel som oppstår etter leveringstidspunktet dersom den skyldes avtalebrudd fra selgers side eller forhold som dekkes av en garanti etter [18.2](#).

24.2 Brudd på selgers opplysningsplikt

Det foreligger også en mangel dersom selger ikke har opplyst om vesentlige forhold ved produktene som selger kjente eller måtte kjenne til, og som kjøper hadde grunn til å regne med å få. Dette gjelder likevel bare dersom man kan gå ut ifra at det har virket inn på avtalen at opplysning ikke ble gitt.

24.3 Kjøpers onde tro mv.

Det kan ikke gjøres gjeldende som mangel noe kjøper kjente eller måtte kjenne til ved inngåelsen av kjøpet, eller kjøper har brutt sin undersøkelsesplikt i forbindelse med avtaleinngåelsen, jf. kjøpsloven [§ 20](#).

25 Reklamasjon

25.1 Generelt

For ikke å tape retten til å påberope seg at produktene er mangelfulle, må kjøper reklamere overfor selger etter reglene i de følgende punktene.

Adgangen til å påberope seg mangler kan også tapes etter reglene om foreldelse, jf. lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer ([foreldelsesloven](#)). Foreldelsesfristene er andre enn reklamasjonsfristene, og foreldelse kan inntre selv om reklamasjonsperioden ikke er utløpt. En reklamasjon til selger er ikke tilstrekkelig til å avbryte foreldelse. Normalt avbrytes foreldelse bare ved at det iverksettes rettslige skritt eller ved at selger erkjenner mangelen.

25.2 Avtale som ikke omfatter montering

25.2.1 Reklamasjon i forbindelse med transport- og brukskontroll

Når produktene er kommet fram til bestemmelsesstedet, skal kjøper så snart som mulig kontrollere at det er samsvar mellom mottatte produkter og følgeseddelen, og at produktene eller emballasjen ikke er påført skader under transporten (transportkontroll).

Før produktene tas i bruk på en slik måte at de ikke uten skade eller betydelige merkostnader kan returneres eller utbedres, skal kjøper foreta en sedvanlig besiktigelse av om de har mangler (brukskontroll).

Kjøper taper sin rett til å gjøre en mangel gjeldende dersom kjøper ikke innen 14 dager etter kontrollene beskrevet i foregående ledd har gitt melding om mangler som kjøper oppdaget eller burde ha oppdaget ved den enkelte kontroll.

25.2.2 Senere reklamasjon

Kjøper taper sin rett til å gjøre en mangel gjeldende dersom selger ikke får melding om mangelen innen rimelig tid etter at kjøper oppdaget eller burde ha oppdaget den.

25.2.3 Reklamasjonsperiode

Reklameres det ikke innen fem år etter den dag da kjøper mottok produktene, kan kjøper ikke senere gjøre mangelen gjeldende. Dette gjelder ikke dersom selger ved garanti etter [18.2](#) eller annen avtale har påtatt seg ansvar for mangler i lengre tid.

Ved delleveranser regnes fristens utgangspunkt fra mottak av siste delleveranse.

25.2.4 Unntak fra reklamasjonsreglene

Uansett de ovennevnte reklamasjonsreglene kan kjøper gjøre gjeldende mangel dersom selger eller noen selger svarer for har opptrådt grovt uaktsomt eller for øvrig i strid med redelighet og god tro, jf. kjøpsloven [§ 33](#).

25.3 Avtale som omfatter montering

25.3.1 Reklamasjon i forbindelse med overtakelse

Omfatter avtalen montering, skjer kjøpers kontroll av produktene ved avholdelse av overtakelsesforretningen etter [13.3](#). Avholder ikke partene en overtakelsesforretning, gjelder reklamasjonsregelen i [25.3.2](#).

Kjøper taper sin rett til å gjøre en mangel gjeldende dersom det ikke senest én uke etter overtakelsesforretningens avslutning gis melding om mangler som kjøper oppdaget eller burde ha oppdaget ved gjennomføringen av forretningen.

25.3.2 Senere reklamasjon

For mangler som ikke skal reklameres i forbindelse med overtakelsen etter [25.3.1](#), taper kjøper sin rett til å gjøre en mangel gjeldende dersom selger ikke får melding om mangelen innen rimelig tid etter at kjøper oppdaget eller burde ha oppdaget den.

25.3.3 Reklamasjonsperiode

Reklameres det ikke innen fem år etter overtakelsen, kan kjøper ikke senere gjøre mangelen gjeldende. Dette gjelder ikke dersom selger ved garanti etter [18.2](#) eller annen avtale har påtatt seg ansvar for mangler i lengre tid.

Ved delleveranser regnes fristens utgangspunkt fra overtakelse av siste delleveranse.

25.3.4 Unntak fra reklamasjonsreglene

Uansett de ovennevnte reklamasjonsreglene kan kjøper gjøre gjeldende mangel dersom selger eller noen selger svarer for har opptrådt grovt uaktsomt eller for øvrig i strid med redelighet og god tro, jf. kjøpsloven [§ 33](#).

25.4 Reklamasjonens innhold

Det skal gå klart fram av melding etter foregående punkter at det dreier seg om en mangel. Ved bruk av betegnelsen «reklamasjon» anses dette vilkåret oppfylt. Videre skal det framgå av meldingen hva mangelen består i. Partene kan avtale at det skal benyttes bestemte skjemaer ved reklamasjon på produktene.

26 Oversikt over kjøpers sanksjoner ved mangler

Dersom det foreligger mangel ved produktene, kan kjøper:

- a) kreve retting og omlevering etter [punkt 27](#), men slik at også selger kan kreve å foreta avhjelp, jf. kjøpsloven [§ 36](#),
- b) kreve prisavslag, jf. kjøpsloven [§§ 37 og 38](#),
- c) heve avtalen, jf. kjøpsloven [§ 39](#),
- d) kreve erstatning etter [punkt 28](#), og
- e) holde egen ytelse tilbake etter [31.3](#).

Særregler i de etterfølgende punktene i standarden går foran bestemmelsene i kjøpsloven.

For andre feil ved selgers oppfyllelse gjelder reglene om mangler så langt de passer.

Er det mangler ved deler av den avtalte leveransen, kommer reglene i kjøpsloven [§§ 43 og 44](#) til anvendelse.

27 Retting og omlevering (avhjelp)

Selger har rett og plikt til å foreta omlevering og retting av mangel i henhold til kjøpsloven [§ 34](#) og [§ 36](#).

Ved retting skal selger bringe produktene i avtalemessig stand. Rettingen skal skje innen rimelig tid. Kjøper skal gi selger adgang til det stedet hvor produktene finnes og for øvrig medvirke slik det er rimelig å vente av en kjøper.

Retting eller omlevering skal skje for selgers regning. Selger skal dekke alle nødvendige avhjelpskostnader, så som omkostninger til transport, materialer, personer, maskiner, stillaser og løfteinnretninger for å kunne avhjelpe mangelen.

Selger svarer likevel ikke for utgifter selger har ved at produktene er benyttet på en annen adresse enn avtalt, eller utenfor det området selger normalt leverer produkter til hvis slik avtale ikke foreligger. Selger svarer heller ikke for utgifter som følge av en upåregnelig innmontering av produktene eller at kjøper misligholder sin samarbeidsplikt.

Dersom det er nødvendig å foreta graving, riving av vegger, opphugging av gulv med videre for å kunne komme til de mangelfulle produktene (tilkomst), har selger rett til å utføre disse arbeidene for egen regning. Det må godtgjøres at selger har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å gjennomføre arbeidene. Det samme gjelder arbeidene med å bringe forholdene på byggeplassen tilbake til sin opprinnelige stand etter at avhjelpen er utført (remontering). Selger skal uten ugrunnet opphold gi kjøper melding om hvorvidt arbeidene ønskes utført av selger. Selgers plikt til å utføre disse arbeidene kostnadsfritt gjelder imidlertid ikke for kostnader som overstiger ansvarsbegrensningen i [28.3.2](#).

28 Erstatning

28.1 Det generelle ansvarsgrunnlaget

Kjøper kan kreve erstatning for det tap kjøper lider som følge av mangel ved produktet, jf. kjøpsloven [§ 40](#). Dette gjelder likevel ikke så langt selger godtgjør at mangelen skyldes hindring utenfor selgers kontroll som selger ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden eller å unngå eller overvinne følgene av.

Beror mangelen på en tredjepart som selger har gitt i oppdrag helt eller delvis å oppfylle kjøpet, er selger fri for ansvar bare om også tredjepart ville være fritatt etter regelen i første ledd. Det samme gjelder om mangelen beror på en leverandør som segleren har brukt, eller på noen annen i tidligere salgsledd.

Ansvarsfrihet gjelder så lenge hindringen virker. Faller hindringen bort, kan ansvar gjøres gjeldende dersom selger da plikter å oppfylle, men ikke gjør det.

For enkelte tapskategoriene gjelder særreglene i [28.2](#) til [28.5](#).

28.2 Konstateringsutgifter

Kjøper kan kreve dekket forsvarlige utgifter som er pådratt i forbindelse med konstatering av en mangel. Kostnader til undersøkelser som ikke avdekker mangler, bæres av kjøper.

28.3 Tilkomst- og re monteringsutgifter

28.3.1 Utgifter

Dersom kjøper har utgifter til graving, riving av vegger, opphugging av gulv med videre for at selger skal kunne komme til de mangelfulle produktene for å gjennomføre avhjelpen (tilkomstutgifter), kan disse kreves erstattet av selger. Det samme gjelder utgifter kjøper har med å bringe forholdene på byggeplassen tilbake til sin opprinnelige stand etter at avhjelpen er utført (remonteringsutgifter).

Av hensyn til selgers rett til selv å utføre slike arbeider etter [punkt 27](#) femte ledd, skal kjøper varsle selger på forhånd før arbeidene iverksettes, og i nødvendig utstrekning dokumentere forholdene. Svarer ikke selger uten ugrunnet opphold, kan kjøper iverksette arbeidene.

28.3.2 Ansvarsbegrensning

Med mindre annet er avtalt er selgers ansvar etter [28.3.1](#) begrenset til kjøpesummens størrelse etter [30.1](#). Er det inngått en avtale om levering til flere atskilte byggeplasser, er beregningsgrunnlaget kjøpesummen for leveransen til den byggeplassen hvor det er mangler.

Begrensningen i erstatningsansvaret gjelder ikke dersom mangelen skyldes at selger eller noen selger svarer for, har opptrådt grovt uaktsomt eller for øvrig i strid med redelighet og god tro.

28.4 Skadevoldende egenskaper ved produktene

28.4.1 Erstatningsansvar for selger

Selger er ikke ansvarlig for fysiske skader som en mangel ved produktene volder kjøper, med mindre produktene avviker fra det som er garantert av selger etter [18.2](#), det foreligger uaktsomhet hos selger, jf. kjøpsloven [§ 40](#) tredje ledd, eller det dreier seg om en skade på produktene selv.

Bestemmelsene i foregående ledd begrenser ikke ansvaret etter lov 23. desember 1988 nr. 104 om produktansvar ([produktansvarsloven](#)).

28.4.2 Forsikring

Så langt det er mulig bør selger forsikre sitt ansvar etter [28.4.1](#) (forsikring mot produktansvar). Selger skal opplyse om det foreligger en slik forsikring.

Dersom skaden som produktene forvolder er dekket av kjøpers tingforsikring, så som prosjektforsikring eller husforsikring, skal kjøper i første omgang rette sitt krav mot sitt forsikringsselskap. Får kjøper avslag fra forsikringsselskapet, kan kjøper rette kravet mot selger eller selgers forsikringsselskap. I den utstrekning forsikringsselskapet har betalt erstatning til kjøper, kan selskapet kreve regress fra selger eller selgers forsikringsselskap i henhold til de alminnelige regressreglene, jf. lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning (skadeserstatningsloven) [§ 4-3](#).

Foreligger det rettingsplikt etter [punkt 27](#) for noen av de skadene som oppstår, har selger krav på vederlag for rettingsarbeidet så langt forsikringen rekker. Vederlagskravet innskrenker likevel ikke forsikringsselskapets rett til regress etter skadeserstatningsloven [§ 4-3](#).

28.5 Indirekte tap

Selger er bare erstatningsansvarlig for indirekte tap beskrevet i kjøpsloven [§ 67](#) andre ledd, og som ikke er dekket av reglene i [28.4.1](#) og [28.4.2](#), dersom mangelen skyldes at selger eller noen selger svarer for, har opptrådt grovt uaktsomt eller for øvrig i strid med redelighet og god tro.

29 Krav mot tidligere salgsledd

Kjøper kan gjøre krav som følge av mangel gjeldende direkte mot et tidligere salgsledd i henhold til kjøpsloven §§ [84](#) første ledd og [85](#) første og andre ledd.

Tilvirker, eller annen person i tidligere salgsledd, som har gitt uriktige opplysninger som nevnt i kjøpsloven [§ 18](#) andre ledd, er ansvarlig for tap i henhold til kjøpsloven [§ 86](#).

Kapittel VIII Kjøpers plikter - avtalebrudd

30 Vederlag

30.1 Kjøpesum

Kjøper skal betale avtalt vederlag for produktene. Kjøpesummen regnes eksklusive merverdiavgift.

Er ikke kjøpesummen fastlagt i avtalen, skal kjøper betale selger for nødvendige kostnader med å tilvirke og eventuelt montere produktene, samt et sedvanlig påslag til dekning av indirekte kostnader, risiko og fortjeneste.

30.2 Prisregulering

Prisregulering av kjøpesummen må avtales særskilt.

Med mindre annet er avtalt skjer betaling av prisreguleringen tidligst samtidig med betalingen av produktene. Ved indeksregulering skal indeksoppgjøret spesifiseres for produktene ved at det oppgis indekstall for reguleringen.

30.3 Sikkerhetsstillelse

Er det avtalt at kjøper skal stille sikkerhet for kjøpesummen, skal sikkerheten foreligge senest 14 dager etter avtaleinngåelsen.

Selger plikter ikke å starte prosjektering eller tilvirkning av produktene før sikkerheten er stilt.

31 Betaling

31.1 Fakturering

Faktura for betaling av kjøpesummen skal spesifiseres og dokumenteres slik at kjøper kan kontrollere den.

For arbeid utført på regning skal selger spesifisere alle påløpte kostnader, herunder materialforbruk og forbruk av tid når det gjelder mannskap og maskiner, samt påslag for indirekte kostnader, risiko og fortjeneste.

Fakturering skal fortrinnsvis skje ved bruk av elektronisk handelsformat (EHF) eller andre elektroniske datautvekslingssystemer. Dersom partene ikke er tilknyttet slike systemer, skal faktura oversendes etter [4.2](#).

31.2 Faktureringstakt og betaling

Hvis ikke annet er avtalt, gjelder følgende regler for faktureringstakt og betaling:

— Avtaler uten montering:

- a) En tredjedel av kjøpesummen kan faktureres i forbindelse med produksjonsstart som skal varsles kjøper. Betalingsfristen er 14 dager fra mottak av spesifisert faktura.
- b) Resten av kjøpesummen kan faktureres etter levering. Betalingsfristen er 28 dager fra mottak av spesifisert faktura.

— Avtaler med montering:

- c) En tredjedel av kjøpesummen kan faktureres i forbindelse med produksjonsstart som skal varsles kjøper. Betalingsfristen er 14 dager fra mottak av spesifisert faktura.

- d) En tredjedel av kjøpesummen faktureres ved levering av produktene på monteringsstedet. Betalingsfristen er 14 dager fra mottak av spesifisert faktura.
- e) Resten av kjøpesummen kan faktureres etter overtakelsen. Betalingsfristen er 28 dager fra mottak av spesifisert faktura.

Ved fakturering av en tredjedel av kjøpesummen i forbindelse med produksjonsstart, skal det stilles sikkerhet for innbetalingen i form av en selvskyldnerkausjon fra bank, forsikringselskap eller annen finansinstitusjon. Kjøper er ikke pliktig å betale denne tredjedelen før selger har stilt sikkerhet. Sikkerheten skal frigis ved levering av produktene. Omfatter avtalen montering, gjelder dette bare dersom verdien av produktene klart overstiger det utbetalte vederlaget.

Betaling skjer ved overføring av beløpet til selgers konto og anses skjedd når beløpet er godskrevet selgers bankkonto.

31.3 Kjøpers tilbakeholdelsesrett

Har kjøper krav som følge av selgers avtalebrudd, kan kjøper holde tilbake så mye av kjøpesummen som er nødvendig for å sikre kravet.

For øvrig skal kjøper betale uomtvistede krav innen betalingsfristen.

32 Kjøpers medvirkning

Kjøper skal medvirke til selgers oppfyllelse av leveransen i samsvar med avtalen og for øvrig slik det er rimelig å vente av en kjøper. Ved avtaler som omfatter montering, skal kjøper oppfylle sine plikter etter [punkt 21](#).

Skal kjøper bestemme produktenes form, mål eller andre egenskaper etter at avtale er inngått, må dette gjøres enten til avtalt tid eller innen en rimelig frist satt av selger.

Dersom kjøper ikke treffer slike beslutninger som nevnt i andre ledd, kan selger bestemme produktenes egenskaper dersom selger har rimelig grunnlag for å anta hva kjøper ønsker. I så fall må selger varsle kjøper om hvilke spesifikasjoner som vil bli benyttet. Varslet skal inneholde en frist for kjøperen til selv å fastlegge spesifikasjonene. Svarer ikke kjøperen innen fristen, blir selgers spesifikasjoner bindende.

33 Kjøpers krav på fristforlengelse

Kjøper har krav på fristforlengelse med oppfyllelse av sine plikter dersom kjøper blir hindret som følge av:

- a) forhold som selger svarer for, eller
- b) force majeure som beskrevet i [11.4.1.2](#).

Krav om fristforlengelse må varsles i etter [11.4](#).

34 Sanksjoner ved kjøpers avtalebrudd

Dersom kjøper ikke betaler eller oppfyller sine øvrige plikter etter avtalen eller loven, og dette ikke beror på selger eller forhold på selgers side, kan selger kreve oppfyllelse, heving og erstatning etter bestemmelsene i kjøpsloven kapittel VII. Selger kan også holde tilbake ytelse etter kjøpsloven [§ 10](#) samt kreve rente etter kjøpsloven [§ 71](#).

Selgers rett til erstatning og rente faller ikke bort ved at selger gjør gjeldende andre krav eller ved at disse ikke kan gjøres gjeldende.

Kapittel IX Endringer mv.

35 Endringer i leveransen

35.1 Retten til å pålegge endringer

Kjøper kan pålegge selger å gjøre endringer i produktene og i arbeidet med monteringen av dem. Adgangen til å pålegge endringer opphører ved levering når det gjelder produktene, og ved overtakelsen når det gjelder monteringen.

Endringene må ikke i vesentlig grad forandre ytelsens karakter, og de må ikke være urimelig tyngende for selger å utføre.

Dersom lover og forskrifter forandres etter avtaleinngåelsen, har kjøper rett til å kreve tilpasning av produktene etter [18.5.2](#).

35.2 Endringsordre

Pålegg om endringer skal skje ved endringsordre. Det skal gå klart fram av ordren at det er et pålegg om endring, og hva endringen går ut på.

Endringsordren skal sendes i samsvar med reglene i [4.2](#) om varsler. Partene kan avtale at det skal benyttes standardiserte skjemaer for endringsordre.

35.3 Irregulære endringsordre

Mottar selger et pålegg fra kjøper uten at det er benyttet en endringsordre etter [35.2](#), skal selger varsle kjøper dersom pålegget innebærer en endring av selgers avtaleforpliktelser. Det skal framgå av varslet hva selger mener utgjør en endring.

Varsler ikke selger uten ugrunnet opphold etter at pålegget er mottatt, taper selger retten til å påberope seg at pålegget er en endring. Dette gjelder ikke dersom kjøper forsto eller måtte forstå at pålegget innebar en endring av selgers avtaleforpliktelser.

Er partene uenige om hvorvidt pålegget er en endring av avtaleforpliktelsene, har selger plikt til å foreta endringene, men kan kreve sikkerhetsstillelse for det kravet på vederlagsjustering som en endring vil utløse.

35.4 Vederlagsjustering og fristforlengelse

Ved endringer skal vederlaget til selger justeres. Inntil partene eventuelt blir enige om en fastprisjustering, skal endringer utføres på regning. Kjøper skal i så fall betale selger for nødvendige kostnader ved å gjennomføre endringen, samt et sedvanlig påslag til dekning av indirekte kostnader, risiko og fortjeneste.

Innebærer endringen at deler av de opprinnelig bestilte produktene eller materialene tas ut av avtalen, skal det gjøres et fradrag i kjøpesummen for det som utgår. Dersom beløpet ikke kan beregnes ut fra avtalens regler om kjøpesummen, skal reduksjonen baseres på den besparelsen fradraget har ført til, med en tilsvarende reduksjon av påslaget.

Foreligger det en endring, kan selger kreve fristforlengelse etter punkt [11.4](#). Krav på fristforlengelse må varsles særskilt etter [11.4.2](#).

36 Medvirkningssvikt og andre forhold på kjøpers side

Selger har krav på vederlagsjustering og fristforlengelse etter [35.4](#) dersom tilvirkningen eller monteringen blir hindret eller påvirket som følge av svikt hos kjøper (medvirkningssvikt) eller andre forhold som kjøper har risikoen for.

Selger skal varsle kjøper om medvirkningssvikten. Varsler ikke selger uten ugrunnet opphold, taper selger retten til å påberope seg at det er en endring. Dette gjelder ikke dersom kjøper forsto eller måtte forstå at forholdet innebar en medvirkningssvikt.

37 Avbestilling

Kjøper har rett til å avbestille produkter som ikke er levert. Avbestillingen kan gjelde enkeltprodukter eller samtlige gjenstående produkter. Kjøper kan også avbestille montering som ikke er utført. Ved avbestilling skal selger straks stanse tilvirkningen og andre forberedelser til levering.

For de delene som avbestilles, faller selgers rett til vederlag bort. I stedet har selger krav på erstatning for det økonomiske tapet som selger lider som følge av avbestillingen, jf. kjøpsloven [kapittel X](#).

Dersom det foreligger en risiko for at selger ikke får erstattet sitt tap som følge av avbestillingen, kan selger kreve at kjøper innen en kort frist godtgjør at erstatning vil bli betalt. Gjør ikke kjøper dette, kan selger velge å sette avbestillingen til side og fortsette tilvirkningen for å få sikkerhet for sitt krav i de tilvirkede produktene. Betaler ikke kjøper avtalt kjøpesum ved levering, kan selger heve avtalen etter [punkt 34](#) og foreta dekningsalg av produktene.

38 Langvarig avbrudd

Hver av partene kan kreve seg løst fra avtalen dersom selgers oppfyllelse hindres av force majeure etter [11.4.1.2](#) i så lang tid at forutsetningene for avtalen blir vesentlig endret.

Avslutning av avtaleforholdet etter denne bestemmelsen gir ikke noen av partene rett til erstatning.

39 Forrykkelse av avtalebalansen (hardship)

39.1 Når foreligger hardship

Ønsker en part å anføre force majeure-begivenheter som grunnlag for å endre størrelsen på vederlaget eller foreta andre endringer av avtalen, kan parten påberope seg hardship. Med force majeure-begivenheter menes forhold utenfor partens kontroll som vedkommende ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden eller å unngå eller overvinne følgene av.

Selger kan påberope seg hardship dersom kostnadene ved å oppfylle avtalen fundamentalt økes som følge av force majeure-begivenheter.

På samme måte kan kjøper påberope seg hardship dersom verdien av selgers ytelse for kjøper fundamentalt forringes som følge av force majeure-begivenheter.

En forutsetning for at en part kan påberope seg hardship, er at parten ikke må anses å ha tatt risikoen for den oppståtte begivenheten.

39.2 Hardship-forhandlinger

Foreligger det hardship, vil den part som er rammet kunne kreve at avtalt vederlag og andre avtalevilkår blir reforhandlet. Krav om forhandlinger må framsettes innen rimelig tid og være ledsaget av en begrunnelse for kravet.

Siktemålet med forhandlingene er å foreta en rimelig byrdefordeling mellom partene som følge av hardship-situasjonen.

Forhandlingene skal gjennomføres innenfor rimelig tid.

39.3 Mislykkede forhandlinger – krav om rettergang eller voldgift

Hvis partene ikke lykkes med å komme fram til enighet, kan partene bringe tvisten inn til avgjørelse ved ordinær rettergang eller voldgift dersom dette er avtalt.

Dersom det fastslås at det foreligger hardship, kan domstolen eller voldgiftsretten foreta de justeringer av avtalen den finner er riktig for at en rimelig byrdefordeling skal kunne finne sted som følge av hardship-situasjonen, herunder å endre vederlaget, justere partenes forpliktelser og å oppheve avtaleforpliktelser. Ved avgjørelsen skal samtlige omstendigheter i avtaleforholdet trekkes inn i vurderingen, både de som eksisterte ved avtaleinngåelsen og senere inntrådte forhold.

Kapittel X Tvister

40 Minnelig løsning

Partene skal så langt det er rimelig forsøke å løse tvister om avtaleforholdet i minnelighet.

Før en tvist bringes videre bør partene søke bistand av en nøytral tredjepart, enten mekler eller ekspert.

41 Avtalt bruk av ekspert

41.1 Generelt

Dersom partene har avtalt bruk av ekspert ved tvister, gjelder følgende regler med mindre partene har blitt enige om noe annet.

41.2 Valg av ekspert

Hvis partene ikke på forhånd har avtalt hvem som skal være ekspert for tvister knyttet til avtalen, skal eksperten utpekes av partene i fellesskap. Blir partene ikke enige, skal eksperten velges fra Standard Norges oppsatte liste over eksperter (oppmenn) etter den der fastsatte framgangsmåte.

Eksperten skal være upartisk og uavhengig av partene, og være kvalifisert for vervet. Den som blir utpekt som ekspert, skal uoppfordret opplyse om forhold som kan være egnet til å skape berettiget tvil om upartiskhet eller uavhengighet.

41.3 Tvistebehandling

Partene skal gis lik behandling på ethvert trinn av tvistebehandlingen.

Straks etter oppnevningen skal eksperten etter drøfting med partene, fastlegge en plan for den videre behandlingen av tvisten. Normalt skal planen baseres på følgende etapper i tvistebehandlingen:

- a) *Begjæring*: Den part som har krevd en ekspertavgjørelse, får en kort frist til å utarbeide en begjæring. Parten skal nedlegge påstand i tvisten og i nødvendig utstrekning begrunne sitt standpunkt og framlegge dokumentasjon. Dersom partene har fremmet saken i fellesskap, skal eksperten utpeke en av dem til å utarbeide begjæringen.
- b) *Svar*: Den annen part skal få en kort frist til å utarbeide sitt svar til begjæringen. Parten skal nedlegge påstand i tvisten og i nødvendig utstrekning begrunne sitt standpunkt og sine innsigelser, og framlegge dokumentasjon.
- c) *Ytterligere innlegg*: Partene skal få anledning til å sende ett ytterligere innlegg i saken innen sju dager.

- d) *Twistemøte*: Hvis eksperten finner det hensiktsmessig, kan partene innkalles til et felles møte hvor de får anledning til å redegjøre nærmere for sine standpunkter, og hvor eksperten kan stille spørsmål til partene. Eksperten bestemmer hvorledes møtet skal gjennomføres.
- e) *Befaring*: Finner eksperten at tvistens art gjør det nødvendig med en befaring på byggeplassen, skal partene innkalles til å møte på byggeplassen for å gjennomføre en besiktigelse, samt at de skal få anledning til å gjøre sine påpekninger.

41.4 Avgjørelse

Ekspertens uttalelse i tvisten skal være skriftlig og være utformet som en begrunnet avgjørelse av partenes påstander og innsigelser. Eksperten kan ikke ta standpunkt til spørsmål som partene ikke har fått anledning til å uttale seg om.

Avgjørelsen skal komme innen 14 dager etter avsluttet tvistebehandling. Dersom en part uten gyldig grunn unnlater å uttale seg eller delta i møter innkalt av eksperten, skal denne avgjøre tvisten på grunnlag av den informasjonen som foreligger.

Med mindre annet er avtalt skal avgjørelsen bare være veiledende.

41.5 Tvisteomkostninger

Med mindre annet er avtalt skal ekspertoppdraget betales som et timehonorert arbeid. Eksperten skal før avtale inngås for oppdraget, oppgi hvilken timepris som benyttes.

Antall timer som er brukt for å gjennomføre oppdraget, fastsettes av eksperten. Utgifter som eksperten pådrar seg i forbindelse med oppdraget, skal dokumenteres på vanlig måte. Fastsettelsen av tvisteomkostningene inntas i avgjørelsen.

Beløpet forfaller til betaling én måned etter at avgjørelsen er avsagt.

Med mindre annet er avtalt skal partene dekke hver sin andel av ekspertens omkostninger. For øvrig er partene ansvarlig for sine egne omkostninger i forbindelse med tvistebehandlingen.

Partene er solidarisk ansvarlige for omkostningene til eksperten.

42 Domstolsbehandling

Twister mellom partene om avtaleforholdet som ikke løses i minnelighet, avgjøres ved ordinær rettergang med mindre voldgift er avtalt.

Alle tvister som måtte utspringe av avtalen skal avgjøres på bakgrunn av norsk rett, og vernetinget for søksmål er kjøpers alminnelige verneting i Norge.

Høringsversjon

- Norsk Standard fastsettes av Standard Norge og er varemerkebeskyttet.
- Andre leveranser fra Standard Norge, som tekniske spesifikasjoner, workshopavtaler og veiledninger, utgis etter ferdigstilling uten formell fastsetting.
- Standard Norge kan gi opplysninger om innholdet og svare på faglige spørsmål.
- Spørsmål om gjengivelse rettes til Standard Online AS.
- Inntektene fra salg av standarder utgjør en stor og avgjørende del av finansieringen av standardiseringsarbeidet i Norge.
- Mer informasjon om standardisering, standarder, kurs og andre produkter finnes på www.standard.no.

Standard Norge
Postboks 242
1326 Lysaker
Telefon 67 83 86 00
info@standard.no

www.standard.no

Standard Online AS
Postboks 242
1326 Lysaker
Telefon 67 83 87 00
salg@standard.no

Referansenummer:
prNS 8412:2023 (no)

© Standard Norge 2023

